

# CYNGOR BWRDEISTREF SIROL MERTHYR TUDFUL

## POLISI DEISEBAU

### 1.0 CYFLWYNIAD

- 1.1 Mae'r Cyngor yn cydnabod bod deisebau yn un ffordd y gall pobl roi gwybod i ni am eu pryderon. Mae'r Cyngor yn derbyn copïau papur o ddeisebau a'r bwriad yw y bydd yn derbyn deisebau sydd wedi eu paratoi gan ddefnyddio cyfleuster e-ddeiseb electronig y Cyngor. Mae deisebau i awdurdodau lleol yn cael eu llywodraethu gan adrannau 9 – 22 Deddf Democratiaeth Leol, Datblygu Economaidd ac Adeiladu 2009. Er eu bod mewn grym yn Lloegr dyw'r adrannau yma ddim wedi dod i rym yng Nghymru eto. Nid yw'n hysbys pryd y byddan nhw'n dod i rym yng Nghymru.
- 1.2 Mae'r polisi hwn, fodd bynnag, yn dilyn egwyddorion yr adrannau hynny a'r canllawiau o'r enw "Gwrando ar Gymunedau: Canllawiau statudol ar y Ddyletswydd i Ymateb i Ddeisebau" a roddir i awdurdodau Lloegr.

### 2.0 CYNLLUN Y DDEISEB

- 2.1 Mae Adran 12 o Ddeddf Democratiaeth Leol, Datblygu Economaidd ac Adeiladu 2009 yn nodi'r mathau o ddeiseb y mae'n rhaid i'r cynllun deisebu fod yn berthnasol iddynt. Deisebau yw'r rhain sy'n:
  - a) gofyn i'r Awdurdod Lleol gymryd camau neu roi'r gorau i weithredu;
  - b) cael eu llofnodi gan o leiaf nifer y bobl a bennir yng nghynllun y ddeiseb;
  - c) nad ydynt yn cael eu gwneud o dan neu yn unol ag unrhyw ddeddfiad arall;
  - d) os ydynt wedi'u gwneud ar ffurf electronig, yn cael eu gwneud gan ddefnyddio cyfleuster e-ddeiseb y Cyngor.
- 2.2 Nododd y Ddeddf gategorïau gwahanol o ddeisebau hefyd, ac mae'n gosod isafswm o lofnodion ar gyfer pob math. Mae'r canllawiau statudol yn gosod uchafswm trothwy sy'n 5% o gyfanswm y boblogaeth.
- 2.3 Mae'r cynllun hwn yn nodi sut y dylid ymdrin â deisebau.
- 2.4 Bydd yr holl ddeisebau a anfonir at y Cyngor neu a gyflwynir i'r Cyngor yn derbyn cydnabyddiaeth o fewn 5 diwrnod gwaith i'w derbyn. Bydd y gydnabyddiaeth hon yn nodi beth mae'r Cyngor yn bwriadu ei wneud â'r ddeiseb.
- 2.5 Bydd yr holl ddeisebau a dderbynnir yn cael eu cyfeirio at Aelod priodol y Cabinet, Cyfarwyddwr a Chynghorwyr yr Is-adran Etholiadol. Bydd y Cyfarwyddwr priodol yn ei dro yn anfon adroddiad gwybodaeth at yr holl Cynghorwyr yn rhoi manylion y ddeiseb ac ar ôl ystyried y ddeiseb bydd

adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Cabinet maes o law yn nodi canfyddiadau ac argymhellion y swyddog.

### **3.0 DEISEBAU NA LYWODRAETHIR GAN Y CYNLLUN HWN**

3.1 Nid yw'r deisebau canlynol yn cael eu llywodraethu gan y cynllun hwn:

- a) y rhai y mae tîm y Gwasanaethau Democrataidd, mewn ymgynghoriad â'r Adran Gyfreithiol, yn eu hystyried yn anghwrtais, sarhaus, difenwol, ysgyrsiol neu'n flinderus;
- b) deisebau a wneir o dan unrhyw ddeddfiad ac eithrio Deddf Democratiaeth Leol, Datblygu Economaidd ac Adeiladu 2009;
- c) deisebau am faterion nad yw'r Cyngor hwn yn gyfrifol amdanynt neu na allant ddylanwadu;
- d) unrhyw fater yr ystyrir ei fod wedi'i "eithrio" o dan Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, Deddf Mynediad at Wybodaeth 1985, Deddf Diogelu Data 1988, Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 neu Reoliadau Gwybodaeth Amgylcheddol 2004. Mae hyn yn cynnwys, ond nid yw o reidrwydd yn gyfyngedig mewn gwybodaeth sy'n ymwneud ag unigolyn, gwybodaeth sy'n sensitif yn fasnachol, neu sy'n ymwneud â gwybodaeth y mae goblygiadau iddi ar gyfer atal neu erlyn trosedd;
- e) deisebau sy'n ymwneud ag unrhyw unigolyn neu amgylchiadau personol cynghorwyr unigol neu gyflogeion y Cyngor;
- f) unrhyw fater sy'n ymwneud â phenderfyniad cynllunio, gan gynnwys dogfen Cynllun Datblygu neu'r Ardoll Seilwaith Cymunedol;
- g) unrhyw fater sy'n ymwneud â phenderfyniad trwyddedu, gan gynnwys ceisiadau trwyddedu o dan Ddeddf Trwyddedu 2003 a Deddf Hapchwarae 2005;
- h) unrhyw faterion y mae gan y Pwyllgor Safonau bwerau ar eu cyfer i benderfynu ar gwynion.

3.2 Os bydd y Cyngor yn penderfynu nad yw deiseb yn dod o fewn y cynllun hwn, hysbysir y deisebydd a darperir esboniad pam nad yw wedi'i derbyn.

3.2 Ni fydd deiseb yn cael ei hystyried os caiff ei derbyn o fewn 12 mis i ddeiseb arall ar yr un mater. Os derbynnir 2 neu fwy o ddeisebau ar yr un pwnc ar yr un pryd, byddant yn cael eu trin fel deiseb ar wahân.

### **4.0 SUT I GYFLWYNO DEISEB**

4.1 Mae gan System Rheoli Dogfennau'r Awdurdod y cyfleuster i ganiatáu i'r cyhoedd gyflwyno cais drwy'r rhyngwyd i e-ddeiseb gael ei chyhoeddi ar-lein. Bydd y cyfleuster hwn yn cael ei weithredu maes o law.

4.2 Gellir anfon deisebau papur at:

Gwasanaethau Democrataidd

Cyngor Bwrdeistref Sirol Merthyr Tudful  
Stryd y Castell  
Merthyr Tudful  
CF47 8AN

- 4.3 Mae angen cyflwyno unrhyw ddeiseb o leiaf 10 diwrnod gwaith cyn cyfarfod ffurfiol o'r Cyngor. Bydd unrhyw ddeiseb ddilys a dderbynnir ar ôl yr amser hwn yn cael ei chyfeirio at gyfarfod nesaf y Cyngor i'w hystyried.

## **5.0 CANLLAWIAU AR GYFER CYFLWYNO DEISEB BAPUR**

- 5.1 Rhaid i ddeiseb a gyflwynir i'r Cyngor gael ei llofnodi gan o leiaf 10 o bobl sydd naill ai'n byw, yn gweithio neu'n astudio yn y Fwrdeistref Sirol. Mae'r ffigur hwn yn cynnwys plant a phobl ifanc.

- 5.2 Dylai'r ddeiseb gynnwys:

- a) Datganiad clir, cryno sy'n ymdrin â phwnc y ddeiseb;
- b) Datganiad yn egluro pa gamau y mae'r deisebwyr yn dymuno i'r Cyngor eu cymryd;
- c) enw, cyfeiriad a llofnod unrhyw berson sy'n cefnogi'r ddeiseb;
- d) Crynodeb o unrhyw gamau a gymerwyd i ddatrys y mater, gan gynnwys manylion unrhyw Gynghorydd y cysylltwyd ag ef.

- 5.3 Manylion cyswllt; h.y. enw, cyfeiriad a llofnod y deisebydd rhaid iddo gyd-fynd â'r ddeiseb. Ni fydd y manylion cyswllt yn cael eu rhoi ar wefan y Cyngor. Os nad yw'r ddeiseb yn nodi trefnydd y ddeiseb, bydd y Cyngor yn cysylltu â'r deisebydd a enwir gyntaf i gytuno pwy ddylai weithredu fel y deisebydd. Os na ellir canfod cyfeiriadau, yna bydd y ddeiseb yn cael ei thrin fel un annilys.

- 5.4 Mae'r Cyngor yn argymhell, cyn cyflwyno deiseb, y dylai'r deisebydd wirio gyda'i Gynghorydd lleol yn gyntaf i ganfod a yw'r Cyngor eisoes yn gweithredu ar y pryderon, gan gynnwys unrhyw un a fynegwyd mewn deiseb debyg.

## **6.0 CANLLAWIAU AR GYFER CYFLWYNO E-DDEISEB**

- 6.1 Bydd y rhain yn cael eu cyflwyno drwy wefan y Cyngor. Bydd e-ddeisebau yn dilyn yr un canllawiau â deisebau papur.

- 6.2 Bydd angen i drefnydd y ddeiseb ddarparu ei enw, cyfeiriad post a'i gyfeiriad e-bost a bydd hefyd yn penderfynu pa mor hir y bydd y ddeiseb ar agor ar gyfer llofnodion. Mae'r rhan fwyaf o ddeisebau'n rhedeg am 6 mis, ond bydd y deisebydd yn gallu dewis amserlen fyrrach neu hirach, hyd at uchafswm o 12 mis.

- 6.3 Pan dderbynnir e-ddeiseb, gall gymryd 5 diwrnod gwaith cyn iddi gael ei chyhoeddi ar-lein, a bydd yn rhaid i'r Gwasanaethau Democraidd benderfynu

bod cynnwys y ddeiseb yn addas cyn iddi fod ar gael i'w llofnodi. Os teimlir na ellir cyhoeddi'r ddeiseb, cysylltir â'r deisebydd drwy e-bost. Bydd y deisebydd yn gallu newid ac ailgyflwyno'r ddeiseb. Os na chaiff y ddeiseb ddiwygiedig ei hailgyflwyno o fewn 10 diwrnod gwaith, bydd crynodeb o'r ddeiseb a'r rheswm pam na chafodd ei derbyn yn cael ei chyhoeddi o dan adran "deisebau gwrthodedig" y wefan.

- 6.4 Pan fydd e-ddeiseb wedi cau i'w llofnodi bydd yn cael ei chyflwyno i'r Adran Gwasanaethau Democrataidd.
- 6.5 Bydd y gweinyddwr yn adolygu'r e-ddeiseb a dderbyniwyd i benderfynu a yw'n addas i'w chyhoeddi. Bydd trefnydd yr e-ddeiseb yn cael gwybod am y penderfyniad drwy e-bost.
- 6.6 Unwaith y bydd yr e-ddeiseb wedi'i chyhoeddi, gall aelodau'r cyhoedd ei gweld a'i llofnodi ar y Rhyngwrwd a gall Aelodau a Swyddogion ei gweld a'i llofnodi ar y fewnrwyd.
- 6.7 Gofynnir i unrhyw un sy'n llofnodi e-ddeiseb ddarparu eu henw, cod post a chyfeiriad e-bost dilys. Unwaith y bydd y wybodaeth hon wedi'i chyflwyno, anfonir e-bost at y cyfeiriad e-bost a ddarparwyd. Bydd yr e-bost hwn yn cynnwys dolen y mae'n rhaid i'r deisebydd glicio arno er mwyn cadarnhau bod y cyfeiriad e-bost yn ddilys. Unwaith y bydd y cam hwn wedi'i gwblhau, bydd "llofnod" y deisebydd yn cael ei ychwanegu at y ddeiseb. Bydd pobl sy'n ymweld â'r ddeiseb e-bost yn gallu gweld yr enwau ar y rhestr o'r rhai sydd wedi'i llofnodi ond ni fydd manylion cyswllt i'w gweld.
- 6.8 Mae canlyniadau presennol yr e-ddeiseb yn cael eu harddangos ar y rhyngwrwd a'r fewnrwyd yn ôl cyfrif, canran a graffig.

## **7 BETH SY'N DIGWYDD AR ÔL DERBYN DEISEB**

- 7.1 Bydd y ddeiseb yn cael ei chydnabod o fewn 5 diwrnod gwaith i'w derbyn.
- 7.2 Cyhoeddir manylion y ddeiseb, gan gynnwys lle bynnag y bo'n bosibl, yr holl ohebiaeth sy'n ymwneud â'r ddeiseb ar y wefan (mae'r holl fanylion personol wedi'u dileu).
- 7.3 Mewn rhai amgylchiadau, efallai na fydd yn briodol cyhoeddi deiseb ac mae'r Cyngor yn cadw'r hawl i beidio â chyhoeddi'r ddeiseb ar y wefan.
- 7.4 Os gall y Cyngor gymryd y camau y mae'r deisebydd yn eu dymuno, gall y gydnabyddiaeth nodi pa gamau y mae'r Cyngor wedi'u cymryd a bod y ddeiseb wedi ei chau.
- 7.5 Bydd unrhyw ddeiseb wedi'i dilysu sy'n cynnwys llai na 500 o lofnodwyr yn cael ei chyfeirio at yr aelod Cabinet perthnasol a swyddog y Cyngor a fydd yn ystyried y ddeiseb ac yn gweithredu yn briodol yn eu barn hwy. Bydd

hysbysiad o'ch deiseb a'i chynnwys yn cael ei rhoi i unrhyw Gyngorwyr sy'n cynrychioli'r ardaloedd etholiadol y mae'r ddeiseb yn effeithio'n uniongyrchol arnynt.

- 7.6 Bydd unrhyw ddeiseb wedi'i dilysu sy'n cynnwys 500 neu fwy o lofnodwyr yn cael ei chyflwyno i'r cyfarfod nesaf y Cyngor oni bai ei bod yn ddeiseb yn gofyn i uwch swyddog y Cyngor roi tystiolaeth mewn cyfarfod cyhoeddus ac os felly bydd y ddeiseb yn cael ei chyfeirio at gyfarfod nesaf y Pwyllgor Craffu perthnasol.
- 7.7 Bydd cyfarfod llawn y Cyngor yn penderfynu beth ddylai'r cam nesaf fod mewn ymateb i'r ddeiseb. Gall y Cyngor benderfynu cymryd y camau y mae'r ddeiseb yn gofyn amdanynt, i beidio â chymryd y camau y gofynnwyd amdanynt neu gomisiynu ymchwiliad pellach i'r mater.
- 7.8 Bydd trefnydd y ddeiseb yn derbyn gohebiaeth ysgrifenedig o'r penderfyniad a bydd y penderfyniad yn cael ei gyhoeddi ar wefan y Cyngor.